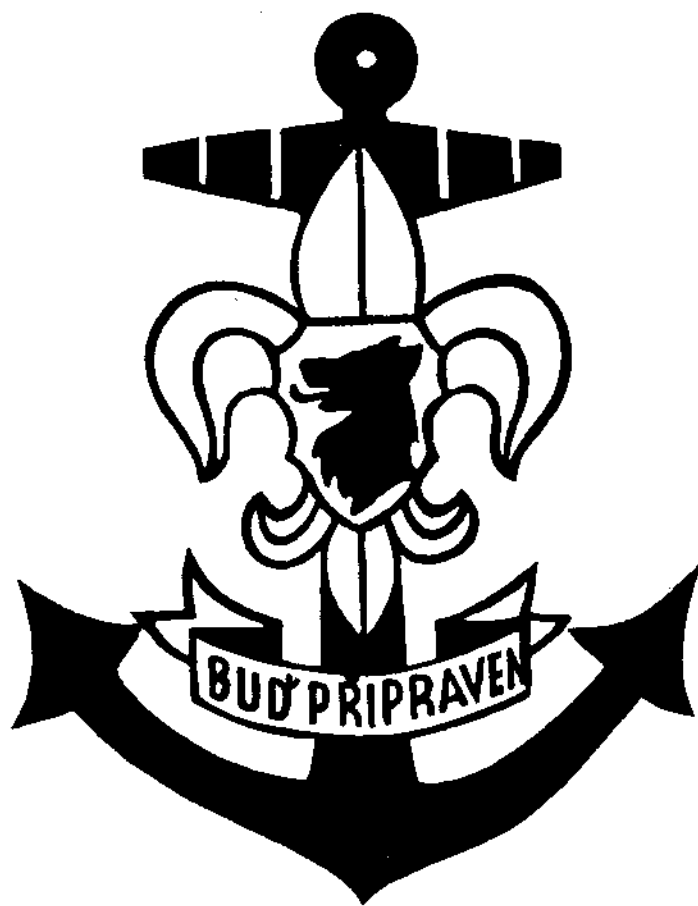

HLAVNÍ KAPITÁNÁT VODNÍCH SKAUTŮ

Kapitánská pošta

Ročník: **2**

Číslo: **4**

KAPITÁNSKÁ POŠTA

Časopis pro teorii a praxi skautského vodáctví

V Praze 15. prosince 1945.

II. roč. - číslo 4.

..... Ó nech mne doprovázet
tok řek svých, řano můj
ať mohu jako ony
být bratrem prohajícím
ať smím být strážce dalek
k nimž bez ustání spějí,
ať dopřáno mi je
být jednou z jejich vln!

Jen Pilař.

VŠEM ODDÍLŮM VODNÍCH SKAUTŮ.

S chýlícím se koncem tohoto roku, končíme i druhý rok nové činnosti vodních skautů od znovuvzkříšení naší činnosti. Vodní skauting má u nás svou slavnou tradici již z doby mezi oběma světovými válkami a v této tradici chceme pokračovat. Vodní skauti před rokem 1939 nebyli tak početní jako v dnešní době, ale on chýšelo na počtu, měli na kvalitě. Dnes je tomu bohužel obráceně, dnes kvalitu nahrazujeme počtem. V tom směru bude nutno získati nápravu i když to snad bude na úkor počtu. Vodní skauti musí býti dobří a ukáznění skauti i dobří a stateční vodáci. To jsou základní podmínky vodního skautingu a tyto nelze ani odstranit ani mlčky přejít. To si musíte uvědomit hlavně Vy mladí a hlavně si vzít k srdci, že jenom poctivě a promyšleně práce Vás přivede k cíli. Všem těm, kteří poctivě ve vodním skautingu za uplynulé období pracovali děkuji za jejich úsilí a věřím, že ani v příští době, ve skautské dvouletce nezklámou.

Do příštího roku Vám přeji ve Vaší práci hodně zaru a úspěchů.

za HKVS

Josef Štok
hlavní kapitán.

Pokojné a požehnané Vánoce a veľa úspěchov
k Novom roku praje svojim skautským bratom

Tibor Štern Žilina
hlavní kap. pro Slov.

O Z N A M O V A T E L

Příjemné Vánoce a Veselý a šťastný Nový rok

přejo všem členům Kapitánské pošty, laď hlavně těm, kteří zaplatili předplatné a nedoplatky příloženou složenkou v minulém čísle

VŠŠK
Redakce.

BILANCIA PRVÉHO ROKU VODNÉHO SKAUTINGU NA SLOVENSKU.

První slovenský skautský snem slavnostně schválil založení vodního skautingu na Slovensku. Za hlavního kapitána byl zvolený Tibor Štern, kterému připadla těžká, ale šťastná úloha zakládat nové vodné oddíly.

Po různých počátečních těžkosti hlásia svoju činnosť:

na rieke Váh

1 odd. V.S. Ružomberok kapitán /čakateľ/ Vlado Komárňák Lullová 38.

1 odd. V.S. Budatín - Žilina kapitán Emo Holý, Budatín

1 prístav V.S. Žilina prístavný kapitán Ičo Haas, typograf v Pravon hlási sa reorganizácie prístavul Hviezdoslavová ul. Žilina

1 odd. V.S. Trenčín kapitán Števo Masaryk kat.mer.úrad Trenčín

1 odd. V.S. Piešťany kapitán /čakateľ/ Ján Benko Rooswoltová 48.

1 odd. V.S. Komárno sa zakladá, Titus Ripka Slovenská banka

na Hrone

1 odd. V.S. Banská Vystrica kapitán /čakateľ/ Jan Krejčí
tajomník Zolo Stadtrucker Na rovni 1276.

na Dunaji

Bratislava kapitán /čakateľ/ Oto Nagel Molotovová 34.

na Kysuci

1 V.S. Kysucké Nové Mesto kapitán /čakateľ/ Peter Králik

na Rajčanke

Lietavská Lúčka 1 odd. V.S. kapitán /čakateľ/ Julo Kováč.

-TŠ-

Bratia podávajú pravidelne hlásenie o vašej činnosti na HKVS do Žiliny. Rozširujte kapitánsku poštu a pomáhajte zakládať nové oddíly v mestách, kde sú predpoklady pre dobrý vývin vodného skautingu.

O ďalšej Vašej práci bude vždy referovať "Kapitánská pošta".

HKVS gratuluje br. Števo Masarykovi, ktorý šťastne zakotvil v manželskom prístave v Trenčíne.

Jest naší povinností

abychom svět učinili lepší, nežli jsme jej sami našli.

-j-.

C o d ě l á t v ů j o d d ě l ?

Jistě že sám chceš vědět více o činnosti jiných oddílů, o všem co se v těchto oddílech osvědčilo a se osvědčuje jak úroveň skautskou tak i vodáckou. Proto zašleš i ty zprávy o činnosti svého oddílu, případně přístavu. Ano, co platí u tebe, může platit i v jiných oddílech. Nezapomeň, že jak ty jiným, tak oni tobě..

Adresa odp. redaktora: Zdeněk Hájek, Praha TT., Na poříčním právu 4.

Redakce.

Jeden z kutrů Pražské oblasti.

byl přidělen do správy 1.vod.oddílu Praha s podmínkou, že zopatří na zimu oba dva. Úzoreň nad lodí podržuje však i nadále br. Oxenbauer, který bude na lodi ovičít i ostatní oddíly. Br. Sanders, oblastní kapitán pražský bude pravděpodobně užívat kutru jako své vlajkové lodi při slavnostních příležitostech.

-kežd-

Největším vítězstvím v životě

lidském je odpustiti těm, kdož nám ublížili, přitelem zůstati těm, kdo přátelství porušili a věrnost zachovati těm, kdož ji zradili.

-j-.

Celé tajemství všech revolucí

je zakleto v jediném pojmu =odvážiti se=.

-j-.

ZE SPORTU:Skvělý plavec v USA

/Filadelfia/ Po Verdeurovi se v Americo objevil nový talentovaný plavec - tentokrát také prsař. Je jím De Forrest, který zaplaval 100 yardů prsa za 1:02,2 minuty. Tento čas odpovídá asi 1:09 minuty nad 100 metrů. Donald de Forrest na závodech ve Filadelfii vyhrál i další závody na 100 yardů volný za 55 vteřin a 200 yardů volný 2:07,8 minuty. Sv. Sl.

Bartůšek překonal rekord na 500 m crawl.

/Praha 7.XII./ V sobotu 7. prosince večer se konalo poválečné utkání plavců U-T. Universita zvítězila 43:25 bodů. Nejhezším závodem bylo 100 m znak, v němž vítěz Kocourek /U/ zůstal pouze 0,2 vt. za čs. rekordem. Při závodech se pokusili V. Linhart a Bartůšek o překonání čs. rekordů. V. Linhart na 50 m prsa zůstal časem 32,4 vt. o 0,3 vt. za rekordem a Bartůšek na 500 m crawl překonal časem 6:36,5 min. Fruchtův rekord o 4,7 vt. Sv. Sl.

Nový světový plavecký rekord

v Hilversum vytvořila holandská plavkyně Nel Van Vlietová nový světový rekord v závodě 500 m prsa časem 7:41 min. a zl. přela tak o 2,4 vt. dosavadní rekord Němky Kappelové. Nel Van Vlietová je nyní držitelkou již pěti světových rekordů.

MF.

CO JEŠTĚ NEVÍŠ

Jack:

Nesmrtelná osobnost Jacka Londona.

Nedávno, 22. listopadu jsme vzpomínali, že tomu je již 30 let, kdy odešel dobrovolně s tohoto světa jeden z největších a nejsvětějších amerických spisovatelů - Jack London. Jeho spisy přispěly vysokou měrou k popularisaci Ameriky u nás a byly jedním z pout, které nás sblížilo s novým světem. Jestliže do první světové války patřily k mládí každého kluka romány Verneovy a Mayovy, stal se London po ní nejčtenějším spisovatelem nejbohatších vrstev a právě jeho romantismus získal hlavně mládež a probouzel v ní zájem o život v přírodě. Asi takovým způsobem vznikl v Praze také Club Jacka Londona, který dodnes vyvíjí činnost. Právě uspořádal přednášku o. Kuliškové o osobnosti tohoto velkého amerického spisovatele a vydal ji tiskem.

Jack London se narodil 1876 v San Francisku jako nemanželské dítě a proto musel už od mládí těžce bojovat s nepřízní osudu a života vůbec. Jako malý hoch prodával noviny, ve 12 letech už pracoval v továrně, stal se pytlákem ústřic, pak se učil elektrotechnickému řemeslu. Ale ani zde nezůstal a naklidná krev jej měla jako prostého námořníka na moře. Teprve zde se vlastně našel a začíná svou spisovatelskou pout.

Nejen spisovatelství, ale i známost s dívkou ze společnosti jej nutí k dokonalejšímu sebevzdělávání. Přesto však zlatokopská horečka a divoká krev jej znovu vyvrhla až na Aljašku. konečně se však vrací do Kalifornie a začíná opravdu psát. Jeho romány a povídky líčí, obyčejně v romantickém prostředí, zápas jednotlivce s nepřítelí sil, jak to sám na sobě poznal. Z dělného lidu jako dítě vyšel a vrací se socialismem svých knih zase k němu.

Osobnost Londonova vystupuje tedy nejen jako osobnost velkého dobrodruha a spisovatele, nýbrž také jako socialisty, který usiloval o to, aby lidská společnost našla víc pochopení pro šlověka, jeho bídu, utrpení, touhu o práva. Právě tímto pojetím svých spisů získal lásku a obdiv všech vrstev štenářstva.

Sanders:

O původu pozdravu.

Pozdrav svým prapůvodem je projevem bázně. Slabší dával silnějšímu na jevo, že o něm ví, a že mu jde z rány, nebo se mu omlouval, že ho obtěžuje svou přítomností.

Bázeň mezi sobě rovnými se změnila v úctu. Pozdravem dáváme na jevo, jak si vízáme druhá a jak si otíme sebe ve společnosti vůbec. Smekání na příklad: na počátku historických časů byli otroci, později nevolníci, na důkaz své poroby, ostříhání. Potkal-li otrok pána, ukázal mu, že má hlavu v pořádku, že je ostříhán, potkal-li

otrok otroka, smekli si také z lograce či symptie, neboť páni zase na setkání ukázovali si omečnutím - já pán, ty pán, každý má vlasů dost. Podávání ruky dcevedáuje, že naši předkové byli pěkní hoši, jen tak uvěřili jeden druhému, že na něho nemá v ruce kuclu.

A vojenské pozdravy jsou zase totéž: salutování je pozůstatek z dob, kdy velurní páni zvedali v kolbišti své hledi na pozdrav soku nebo příteli. Zvednutím dal najevo, že mu věří, že je mu roven, že je rytíř a nezneužije odkrytí zranitelného místa. A když už helm u všeho druhu vojska zanikl a neuzíval se, přece ta ruka ze setrvačnosti báhala k očím, k čelu, k štítku. Proto na př. ve všech armádách starého světa nelze salutovat bez šepice (americká armáda salutuje i tehdy, snad že její vojska nikdy nezvedala hledi). Pozdrav šavlí končí sklopením zbraně špičkou k zemi. Dáváme se tím pozdravovanému v šanc. Při počt zbraní důležitou nověň nabízíme jí, prohlédni si, uresentuji se na milost a nemilost. Salut dělem, vjetřelom z pušky, piavla, ukazuje uctěnému, že mám prázdnu hlavěň.

Pozor - vpravo hledi. Zase totéž, nojdřivo blialala šelma šelmu, až z toho byl zvyk.

Primitivové libují si dnes v pozdravu hlučném, svou přítomnosti rádi zdůrazňují. Čin je pozdrav kulturnější, tím je tižší - pravá účta se projevuje němě. Důvěra i důvěrnost vyplývá enochy z náznaku pozdravu, ba jen jeho symbolu.

Příkladem jsou projevy náboženské. Křesťané, klid v kostelích, klóění, šeptání; mohamedáni klečí, klani se zvednutými dlaněmi /bylo tam asi hodně levičáků, že ukazují ruce beze zbraní obě, jako při vzdání se/ a...

Ostatně, hledejte si obměny a doplnění sami...

Ladislav Ritt:

Poruč a udělej sám.

je úloví, které prý prozrazuje na toho, kdo se jím ohání, že je neschopným organisátorem. Nemohu si pomoci, ale musím se přiznat, že jsem tento týden zpytoval své svědomí a podrobil svou práci nemilosrdné kritice, poněvadž jsem byl postaven před skutečností, které mně ukázaly, že práci, která je mi jako výchovnému referentovi ZKVS svěřena, konám s neúspěchem. Posuďte sami: Podánilo se nám přesvědčiti zemskou junáckou radu o nutnosti vytvořiti soutěžnou organisaci vodáckých oddílů s oddíly pásími, která by nám umožnila vést naše vodácké věci oddáleně od pěšáckých. Vodácká hrđost nám diktovala, abychom se pokusili uskutečniti školení kapitánů z vlastních prostředků, poněvadž se nám nezdálo vhodné, abychom hned, jak nám bylo vyhověno, řádali od "Země" peníze, které potřebujeme na cestovné instruktorů. Uspřádali jsme tedy mikulášskou taneční zábavu na Žorině, z jejíhož výtěžku jsme cestovné chtěli hraditi. Vše, co bylo v naší moci jsme zařídili a požádali jsme pražské kapitány i kapitány středoešské povodí, aby nám pomohli rozprodati vstupenky. Na krytí reži, bylo zapotřebí rozprodati 500 vstupenek po 40.- Kčs. Na kapitánském kurse pořádaném 23. a 24. listopadu jsme se zeptali bratři, považují-li mikulášskou za svou záležitost a porouchali nám lístky rozprodati. Slíbili, že tak učiní a prodali - 40 oddílů pražských a 12 oddílů středoešského povodí - necelých 60 vstupenek! Členové ZKVS prodali 150 vstupenek. Více jich prodáno nebylo. Vypočtete si, jaký nám vznikl schodek. Kdo jej bude hraditi? Jak máme získat peníze na cestovné? Další skutečnost je stejně povzbuzující. Bratr zemský kapitán oostaral napsání blan, bratr Fiila, člen ZKVS a kapitán 18.vod.odd. z Prahy dal potřebné klány, papír a články vybrané z 1.roč. K.P. natiskl. Je to na 60 nevyklostilovaných stránek, které si máte rozebnat. Za 14 dní si je vyzvedlo lo, slovy patnáct kapitánů!! Ve dnech 7. a 8. XII. mělo být pokračování kapitánského kursu v Praze, ale muselo být odloženo, poněvadž předpoklad, že budou mít účastníci kursu články prostudovány, nabyl splněn, když tak nepatrný počet si jich články vyzvedlo. Oznámeno jim bylo nejen v K.P., ale i v denním tisku a byly rozealány obětníky, kterými na kurs a existenci článků byli upozorněni.

Posuďte sami, je to organisaiční neschopnost členu ZKVS, nebo nekázeň kapitánů? Vedle toho tuším, je naší povinností, říditi se zákýrsi alibem a zákonem, které obsahují zmínky o plnění povinností a vřnosti daněmu slibu.

Usem zatřpklý a zlobný skřet, když si umínají říditi se řbením: "Poruč a udělej sám!", a nevířiti ve spolehlivost junáků a vedních k tomu?

Mohu ještě s klidným svědomím hájiti nás vodáky při vytkách, že nejme skauty, ale milostpány, kterým jde jen o ty šepičky, aby se mohli nad pěšáky "vytahovat", ale skautský že máme na sobě jen alibový odznak a ten nosíme jen pro parádu?

Vapište mi, prosím, že se mýlím a dokažete to činy. Nebude šťastnějším tvořa pod sluncem naše mno, dokážete-li že Vám křivím. Děkuji Vám za to předem.

Každ:

V I T A V Ā .

Znáte Vltavu sami jako řeku a znáte Vltavu, symfonickou básně z cyklu "Má vlast" od B. Smetany. Jistě všichni dobře tušíte a víte, co celá skladba pro nás znamená a nám líbí, víte, že je zde promítnut celý tok vltavy až do Labě, celý tok a při tom i děj okolní. Snad nejlépe se pochopíte, když si přečtete krátký nastín osobu symfonické básně od samého B. Smetany:

Skladba líčí u ně h V l t a v y, začíná jí od prvních obou praménku, c h l a d n á e t e p l á Vltava, spojení obou potůčků do jednoho proudu; pak t o k Vltavy v hájích a po lučinách, krajinami, kde znovu se slaví veselé hody; při noční záři luny nejrusalek; na blízkých skálách vypínají se pyšné hrady, slánky a zříceniny; Vltava víří v proudech Svatojanských; teče v širokém toku dále ku rázce, v y š e h n á d se objeví, konečně zmizí v dálce v majestátním toku svém v Labi. -

V O D Á Č K Á T E C H N I K A

Sanders, oblast.kap.:

Stručný obsah příručky
"Kalendář vodních skautů":

Junáci mají své Základy od zakladatele skautingu A.S.Svojsíka. Je to kniha, ke které se každý skaut stále vrací, neboť tam najde vše, co pro svou skautskou, ale i mimoskautskou činnost potřebuje. Ano, je to taková bible junáctví.

U nás vodních skautů zatím nemáme takového nic. Všichni však často cítíme a ještě častěji si to těžce uvědomujeme, že bychom to potřebovali více než se. Ano, bychom měli takové "Základy vodáctví", kde bychom našli vše z vodního skautingu, co právě potřebujeme. Jistě všichni kapitáni odsílčí mi dají v tomto případě za pravdu.

Předkládám vám zde návrh obsahu takové příručky, která by mohla vyjít příp. jako kalendář vodních skautů, od oblast kapitána Sanderse - Zacha. Tímto blénkem pak apeluji na vás všechny, abyste se všichni svorně snažili získávat materiál k jednotlivým bodům, ať z vlastní zkušenosti nebo přeremě zdejších i vizích. Tato příručka si musíme udělat my sami a proto všechny příhodné články a poznámky zasílejte již nyní na adresu odpov. redaktora KP./Z.Hájek, Praha II., Na poříčním právu 4./ To by byla pak taková bible vodáctví.

Jack.

Stručný obsah příručky - kalendář vodních skautů :

/Vydavatelství HKVS a ZKVS/.

Předmluva: duch a linie knihy - jen v rámci možnosti RČS

První příručka - Historie vzniku - Kapitánská pošta - dík přispívatelům.

Proč příručka je vydána: Zjednotnění vývoje technického a vytváření názoru. Nemí to dílo definitivní. Chceme, aby přečkalo několik roků. Utvořilo základ a posklad dalšího vývoje a práce. Vítejte kritiku konstruktivní. Má obsahovat vše, co má znát Junák, zvláště vodní.

Organisace:

Tabulku náčelnictva od Prince - aby vyniklo zařazení HKVS-

Dále rozdělení organisace a stupeni s hora dolů. ZKVS-Oblastní kapitánát Praha a zpravodajové - Povodí českých řek - rozdělení - Mapa, moravských řek a mapa - a Slovenských řek a mapa - nebude-li něco z toho, pobídne to.

Z organisace vyplývá, že jsme nejprve Junáci a pak vodní:

Skautské disciplíny:

Junáckou stezku v podrobném, ale stručném zpracování s výklady a všechny doplňky vodácké.

Skautský slib a zákon, ginovnický slib:

Vodácká ceremonie při slibu, stručně:

Dále vodácký slib: že na svou čest učiní vše, aby se

1/ zdokonalil v plavání tak, aby byl schopen účinně pomoci při nehodách na vodě

2/ uznámil se ze zvyku s umístěním záchranných potřeb na všech lodích, na než vstoupí a vytýčil si sám ve svém nitru rozsah své zodpovědnosti při vykonávání rozkazů, jak ze stanoviska svého, tak ze stanoviska svého nejbližšího představeného pro případ nutnosti.

3/ byl ocnotným a bdělým, vždy ostražitým vůči nebezpečí na vodě

4/ Spolupracovati se zodpovědnými činiteli na poslušnost všech pravidel na ochranu člunů a bezpečnost na vodě a vždy hledí zachovati heslo na vodě platné - ženy a děti vpřed -

6.

Odborky: všechny a vodácké doplňky k nim.

Doplnění uzlování: podrobně.

Návrh na zřízení oblastní, zemské a ústřední vlajkové lodi.

Účast a přeseňce na oddílových schůzkách a podnikcích /1/.

Na podnikcích vyšších složek /2/.

Na závodech a umístění, vzhledem k úhrnému stáří oddílu /4/.

Výsledky výchovné: Srovnání přírůstku, zkoušek zdatnosti, škol, prospěchu a odborek poměrně dle počtu a stáří členů /5/.

Hospodářské výsledky /6/.

Přírůstek osob počtu /7/.

Určí se loď nejlepší u oddílu, ta se účastní soutěže v povodí /oblasti/.

Nejlepší z oblasti vozí vlajku Oblastního, pokud je na lodi; nejlepší ze země vozí vlajku Zemského kapitána a nejlepší vůbec Vládního kapitána. Jinak stejně jezdí pod stěžněm a s plnou vlajkoslávou při slavnostních příležitostech.

O družnosti na lodi.

Zásady vodního skautingu v našich zemích.

Plavidla užívaná účelně u nás.

Typy lodí: plánky a stavbu a popis cestovní a závodní pramice, kanoe a dřevěné, švédské a skládací kajaky.

Technika pádlování na snora řešených lodích.

Závodní řády ke všem shora uvedeným lodím.

Typy lodí veslových; případně jejich plány na stavbu, stručně.

Technika veslování zběžně.

Závodní řády vesla zběžně.

Teorie plachtění.

Technika a metodika plachtění.

Typy plachetních lodí, jejich stavbu a plány na ně, návrhy na oplachtění i pramice, kanoe a kajaky - zásady teseláře.

Závody lodí plachetních stručně.

Vzorné proposice všech závodů.

Historie vodního skautingu u nás, jinde a historie námořní plavby.

Typy lodí vodní dopravy na řekách a mořích. Válečné lodě.

Povoly: Na pramici - kajakům a kanoím při hromadném vystoupení - na veslicích - na lodích plachetních - nástupy na lodě a výstupy z lodí - pořadová cvičení na suchu i na vodě - přehlídky.

Lodní etikety: Pozdravy lodí - tři typy - původ pozdravu.

Vlajky: Lodní, družinové, oddílu, povodí, ZKVS, FKVS - vlajkový kod - abeceda vlajkami - Morse - tabulky.

Označení a registrace lodí: sportovních, obchodních, lodní papíry, tonáž, oviky na rozeznání.

Provozy a uzly - kotvy a kotvení.

Vedení lodě: kormidlo - kotrě - bidlo - pádlo - kompas - log, sextant.

Mapování.

Sjíždění peřejí, propustí, jízda na dlouhé vzdálenosti.

Vodopis řek ČSR a přilehlé ciziny.

Vodní stavby, přehrady - průplavy.

Boje, majáky, viditelnost světla, tabulka.

Lodní pořádek, pořádek ve flotile, táborový pořádek.

Zvonění hlídek.

Plavební řád podrobně.

Meteorologie: říkanky, tabulka kreseb mraků, stanice, vlhkoměr, teploměr a tlakoměr, dešť, bouřky, duhy, mlhy, rosa, měsíce, Beaufortova škála.

Balení a nakládání zavazadel.

Povodňová služba, organizace. Přeběžní služba ztroskotání lodí. Muž přes polubu.

Lodní vlajky.

Organizace vodního oddílu, co je vodácký oddíl, činnost, program na celý rok, charakter chlapců, tělesná a duševní zdatnost, výchova k mužnosti, kde je možno vodní junáctví, organizace družiny, vůdce vodáckého oddílu.

Další organizační složky - SFJ stanovy - registrace - stanovy junáka.

Klubovna - činovníci - družinová schůzka - oddílová schůzka /ceremonie/

Příslušnost dle přístavu, střediska, okresu, oblasti, země, ústředí.

Hodnosti vodácké - stejnojmenné, označení mužstva a činovníků.

Výstroj lodí - udržování lodí i materiálu.

Návrhy výletů, dvoudenní a vícedenní jízdy, putovního tábora, stálého tábora.

Řád táborový - stálý - putovní.

Bezpečnost: fond úrazový - pojištění lodní, osobní.

Kázeň a poslušnost.

Táborové stavby - stálé - přístavní - plovoucí - u klubeven.

Týborový denní program.

Tělesné cvičení - cviky vyrovnávací pro vodáky, ranní palhodinky.

Praxe: stany, ohniště, kuchyně, ruční práce, dřevo, kost, kov, provazy, kůže, plachty, luk, laso.

Denní administrativa, foto, kreslení, zpěv.

Lyžování a zimní sporty, zimní táboření.

Životospráva: vaření jídla zásady.

Plavání: záchrana života, polo, hry, atletika, sporty: pravidla, kopaná, házení, volej, basket, playground, kolo.

Vzorné propisice oddílových závodů a soutěží všeho druhu: junácké, vodácké, sportovní, atletické - kombinované.

První pomoc: rozsáhlé zpracování.

Příroda: Velice rozsáhlé zpracování povšechné a podrobné vodácké.

Řeka - národohospodářsky, kulturně-historicky a pod.

Junácká literatura, vodácká literatura; česká, ruská, anglická, francouzská. Chlepecké knihy /vhodná četba/.

Rejstříky názvů a pod. Lodní názvosloví a slovníček frází: česky, srbsky, rusky, anglicky, francouzsky.

Seznam činovníků v letech x.

Seznam esolventů ZVLŠ I a II atd. Kalendariium a poznámky.

Jack:

K H Y M Č H Á N Ā .

Na tábořech, ale i na vícedenních výletech hraje všichni se svým oddílem často poklad. Hra za pokladem je osvědčená hra, kde vystupuje několik šifer, nějaké signalisování, občas také ze skautské techniky a vše to je avázáno úplnou horou značek, podle kterých osvědčeně dojdeš k cíli /nebo taky ne/ a nejdeš poklad v podobě naturální nebo jako poukázku na patřičný počet bodů. Tato se hra se dělala, dělá a bude dělat stále. Nechci ji tímto úvodem hanit, nechci zakrývat její přednosti a předhazovat její necnosti, leč všeho s mírou. I nejkrásnější věci se nabažíš a chlápci z oddílu tím více.

Zahrejte si něco podobného, ale bez pokladu, jen jakýsi závod. Stručně řečeno - khymchánu. Je to souhrn těžších úkolů skautského a u nás speciálně i vodáckého rázu, které se musí udělat co možná nejrychleji po sobě dle předpisu. Takovou velkou khymchánu jsme hráli také letos na I. Ženském lesní škole vodních skautů v Bechyni. V podstatě to bylo toto:

Jelo se na lodích asi 1 km proti proudu nad tábor, kde byl start. Tedy většinou hra byla na vodě a ve vodě. Všechny lodě startovaly najednou. Byly obráceny přídílí proti proudu a musely se po startu otočit o 180 stupňů. Toto manévrování bylo ztíženo menšími peřojemi a loděmi vedle. Pak následovaly tyto úkoly. Od startu u obce Hutě opatřit po 3 kamenech pro 3 členy posádky, v zátočině vystoupit s 3 jídelními miskami, zápalkami, sekýrkou, odobrat se do lesa na stráni a uvařit na 3 ohništích 3 misky vody. Ohniště zamaskovat, vrátit se k lodi a tlačit ji, plavajíc 30 m od zátočiny, pak nasednout a bez kotrče dopádat 10-15 m před přístav. Tam se dvakrát otočit na místě a přistát. Rychle oběhnout s pádly i kotrčí tábor kolem stanu zase k přístavu. Rozříznout připravené poleno na 3 kusy, znovu nasednout, projet slalom, pak dále po proudu zasáhnout 9 kameny terč na skalce. Po 20-30 m převrátit loď, ve vodě ji zase vylít, dále za zátočinou se znovu 2x otočit a po zpátku dojet proti proudu do přístavu, kde byl cíl.

Na předcházející straně máte vzor. Zahrajte si v létě také něco podobného, jistě Vaše iniciativa nalezne nové obměny a úkoly. Nemusíte hrát na vodě, případně zase můžete jenom ve vodě, to už záleží jen na Vás. Vaděje na nejlepší čas žene hochy k opravdovému zápasu "na život a na smrt" a běda tomu, kdo z posádky něco zkazí. Tento zápas mezi členy oddílu nebo mezi jednotlivými mužstvy dělá právě oddíl oddílem skautským a musíme jej proto podporovat. Zde je jeden z příkladů, jak jej lze podpořit.

Pro nával jiného materiálu, otiskneme pokračování článku prof. Vlka: Plování až v ošitím čísle

Bimbo:

Z i m a ?

Lodě jsou vytaženy, vyčištěny a uskladněny na zimu, které vodním skautům brání a znemožňuje provoz vodních sportů v jejich pravém živlu. Veškerý lodní materiál musí být na zimu řádně ošetřen a připraven, aby s první jarní vodou po odchodu ledu mohl ihned pořádný vodák naseknouti a s posledními odplouvajícími ledy upustit svou loď na vodu a tak využít velkých jarních vod. Jarní vody a jarní slunce, sněhové přehánky a dešťové pršky jsou elixírem života při první vyjížďce.

Přečtěte si několik povídek Jacka Londona, abyste seznali, co znamenaly jarní vody Jukonu pro zlatokopy na dalekém severu a zkuste sami i Vy jednou, co pro Vás bude znamenat první jarní voda.

Ale nyní máte před sebou zimu a to neznámá, že zalezete do teplé postýlky a zimu jako medvěd přespíte. Jistě se všichni chystáte na zimu na sníh, na lyže. Lyže jsou ono křehké canoe sira Baden-Powella a naše hory budou pro Vás peřeje našich řek. Opuštěné chaloupky našich pohraničních hor nahradí Vám romantiku osamělých chat dalekého severu. Právě dnešní doba dává Vám možnosti na horách žít vlastním skautským způsobem, neboť nemusíte bydlet v hotelích. Najděte si chatu, vyjednejte s MČV její nájem a oddíl může začít pracovat. Chatu si upravte primitivně pro bydlení, sami si vařte a vše potřebné si sami obstarajte. Můžete pak začít Vaikou hru bílých plání a bílého ticha.

Letošní vánoční prázdniny budou pravděpodobně krátké, ale asi dostanete náhradu, buď delší prázdniny v únoru, nebo v březnu příštího roku. V tomto případě bylo by krásné, abyste mohli spojit, resp. přejít od lyží přímo k lodím, od vody v pevné formě k vodě ve formě tekuté a splnit tak sen všech vodáků jeti z hor a lyžaření přímo na vodní túry.

Proto v očekávání věcí příštích mějte dobře připraveny jak lyže, tak lodě. Voda jako voda, jen když vodák tu vodu má. Na formě již tak nezáleží, protože s vodou si přijde vodák vždycky na své.

Sanders:

PLOVÁNÍ A VÝCVIK V ZACHRAŇOVÁNÍ ŽIVOTA PRO VODNÍ SKAUTY

/Dle amerických pramenů/.

Trenink, chladná mysl a zkušenost, odpověděl na otázku vodních skautů pamětník starých časů, co je nutné, aby byl život na vodě bezpečnější. Mohl snad připojit odvahu, ale zachraňování životů bylo mu zaměstnáním a hrdinství bylo mu součástí všední práce. Nebyl pyšným na počet zachráněných, ale na to, že neztratil nikdy nikoho.

Všem, kdo pro zábavu či z povolání žijí v přírodě, vyskytne se chvíle, že je zavolán podat pomocnou ruku bratru, aby ho vytáhl z drápů smrti. Vodnímu skautu se může naskytnouti taková příležitost daleko snáze a proto na ni musí být připraven, aby byl hoden skautských tradic. Shromáždění zde látka je přizpůsobena tak, aby učinila z vodáků zkušené znalce záchranných prací na vodě a zábrany vodních neštěstí. Vodní skaut je autoritou a učitelem bezpečnosti. Naučí se bezpečně plavati.

Každý vodácký oddíl zorganizuje vlastní sbor záchranců, jejichž zvláštní povinností je být ve službě při plování posádek lodí jak z břehu, tak z vody a prokazují tak službu veřejnosti ochranou životů, učením plování a výcviku v záchranně životů.

Osobní bezpečnost ve vodě:

Pamatuj: při křeči, že není smrtelná, nepodás-li se strachu. Většiny křečí se zbavíš způsobem později popsaným. A přece i tehdy, kdy se jí nelze zbavit, přoplaveme dlouhé vzdálenosti i s křečí, víme-li předem jak, abychom se nevyčerпали ze sil.

Na zamezení žaludečních křečí neplav nikdy dříve jak dvě hodiny po jídle. Hned po jídle působí plavání křeč, která koupajícího se vyděsí. Zachráněné oběti podobných útoků křečí prozradily, že nebyly neschopny užití svých nohou nebo rukou, ač byly při vědomí a znaly příčinu, nebyly lze si pomoci. Svalové křeče také přepadají plavce, ale

neublíží jim tolik krom strachu, poněvadž nejsou tak vážné, aby je učinily bezmocné. Máš-li křeč v lýtku, ponoř se a uchop postižený sval oběma rukama. Promáčkní, stiskni sval rychle, jakoby chtěl, aby se setkaly prsty s palci. Tu obvykle povolí křeč a vrátí se vzorně. Pak se uchýlíme do bezpečí tak rychle, jak můžeme a promasírujeme si dobře sval a odpočíneme si.

Při křeči palce u nohy stiskneme nerv, který leží na vnitřním kraji vyklenutí nohy asi v třetině délky stopy pod palcem a povolí. Najděte si to místo, abyste je znali v případě potřeby. Potop se a stiskni místo palci rukou, klouzaje směrem k palci nohy.

Konečně, trpíme-li křečemi, vynybáme se dlouhému plavání a zůstáváme na dosah míst bezpečných /lodě, břehu/.

Plavání dlouhých vzdáleností.

Daleko nemé plavati nikdo bez doprovodu člunu. Ten má posádku dvou. Jeden vesluje a druhý sleduje plavce a je připraven zakročiti.

Potápění.

Je nebezpečno potápěti se v neznámé vodě. Vstoupíme do vody nejprve pěšky, něháme si tak hloubku a přezkoušíme dno na místě, kde se hodláme potápěti. Dbáme na ponořené kmeny, větve, vrsky a pod. Kde se potápí skupina lidí, zařídíme pořadí tak, aby v době, kdy je jeden pod vodou, ostatní počkali, až se vynoří.

Ochrana koupajících se a zábrana neštěstí.

Zvyky obvyklé na ochranu koupajících se a na zábranu nehod v době koupání neliší se valně od předpisů užívaných na juniáckých táborech. Vodní skauti jsou schopni plavci, u nichž je nebezpečí obvyklých nehod menší. Rozvzdáváme se snad proto dohledu a přehledu za koupání. U zdatných plavců přistupuje nebezpečí ze silného proudu, chladné vody a potápění se. Dáme zde působiti systému dvojice a dožadujeme se střílou kontrolou, aby byl plněn. Také určíme přesné místo koupání a dohlédneme, aby hranice se dodržely. Délka doby koupání závisí na teplotě vody i vzduchu, nemá však přesahovati 30 minut. Dovolíme-li plavcům plování podél břehů, prozkoumáme je předem, přesvědčíme se o hloubce a o dnu, skalách, kamenech, kůlech a jiných předmětech, které mohou přivoditi úraz. V době plování až již z lodi nebo od břehu, určíme ochranné stráže a záchranné čluny združují se stále na obvodu prostoru, vyznačeného pro koupání a jsou stále připraveny na zachraňovací práci. Ostatní pravidla přizpůsobíme okolnostem.

Ochrana břehů pro letní tábory.

Tábor u vody zařídí ochranu strany přilehlé na břeh. Jediné náhodné utopení zničí pověst tábora a více. Důvěru tábořících i jejich rodin získáme opatřeními, která takovou nehodu vyloučí téměř, lze-li to říci vůbec.

Výběr místa pro koupání.

Volíme tak, aby byly pohromadě prostory vhodné pro neplavce-začátečníky, hlubší vody pro plavce pokročilé a hlubiny pro zkušené, vhodné pro výcvik záchranců. Místo pro neplavce nemá být ve svém nejhlubším místě hlubší jak 135 cm.

Výbava.

Pro začátečníky. Neplavci mají míti místo ohraničeno ze tří stran záchranným provazem /1 cm nílý a silnější, dle vodních podmínek/ připevněný k bójí korkové nebo dřevěné každých 4 - 5 metrů. V rozích mají být upevněny na kůlech zatlučených do dna, nebo na bójích velkých ukotvených na kamenu nebo cementových záv. žích. Začátečníci nosí za tyto hranice.

Pro plavce: Prostor, užívaný plavci označíme vlajkami na vorech zakotvenými na dně. I ti nejzkušenější plavci nepřestupují bez výslovného dovolení tyto hranice.

Vory: u vorů dáme žebříky-schůrky, pro snadný výstup z vody.

Velkou péčí věnujeme umístění skákacích můstek, prken a věží, aby okolí doskoku bylo prostě kamenů, kůlů a pod. do hloubky 3 - 4 m. Nízká věž, 240 až 360 cm je **vztyčena na kraji koupaliště**, aby z ní byl dobrý přehled. Gong nebo zvon zavěsíme na ni jako varovné znamení.

Záchranné čluny: Dva nebo více, dle rozsochu tábora, umístíme těsně na hranici prostoru pro plavce pro hlídky. Čluny vybavíme záchrannými provazy, zavěšenými zvonci, řádně uloženými vesly /padly/ a pod sedačkami uložíme ostatní příslušenství: výbavu, lékárníčku, kyslíkový přístroj a pod. Na kotvici uvolíme otvor pro navliinku i v prostřed pro kotvení v singlu. Záchranné čluny mají být lehké, snadno ovládatelné, s vysokými, ale povnými postranicemi.

Jeden ze záchranných člunů má být vždy v přístavě, připraven stále na vyplutí, i když je druhý nebo ostatní na hlídce. Neužíváme rádi záchranných člunů jinak, než záchranně s výcviku v ní.

Záchranné pasy:

Mají být na všech stavbách u vody. Nemají měřiti více jak 47 cm vnitřní světlosti nejlépe 40 - 42 cm a jsou vyrobeny 6 mm provazem 20 m zděli, jehož druhý konec je upevněn na plovák. Záchranný pás je bezcenný, není-li stále připraven na použití. Je zavěšen na kříž o něco větší jak pas, červeně natřený s 3 cm vysokým trnem na všech namelech, provaz je volně obtočen a poslední smyčka visí na horním kolíku. Tak je vždy připraven.

Pohárky na vodu, výbava první pomoci, vlečné háky a zásobní výbava člunů, jako padla, vesla, havlinky, lodní háky, uloží se na snadno přístupné místo.

Čluny, vesla i padla, canoe, mají být bezvadné a přezkoušeny na výkon. Zkoušku provedeme nejnázde tak, naplníme-li člun vodou po okraj a zjistíme jeho nosnost počtem osob zavěšených na postranicích. Tento počet je bezpečné číslo únosnosti. Jestliže čluny nebo canoe jsou opatřeny vodotěsnými vzdušnými komorami na přídi nebo zádi, jest značně zvýšena jejich schopnost udržeti se na hladině, musí se však jejich výkon zkoušeti v krátkých lůtách. Výkon plavidla má být prostě vyznačen na jeho postranicích.

Vlečné háky a jejich použití.

Někdy se stane, že vlečné háky jsou nezbytným náradím záchranného sboru, neboť je třeba zjistiti polohu těla a dostat je na hladinu. Hlavně při příliš hluboké vodě, nebo nepodaří-li se potápěčům nalézti tělo. Účinný vlek zhotovíme z řady čtyřtrnných háků, zavěšených na železné tyči, nebo trubce, který pak vlečeme za pomalu se pohybujícím člunem.

Háky uděláme si ze silného drátu, které lze snadno chnouti, aniž by se zlámal. Doporučujeme všem letním tábořnům na hluboké vodě opatřiti si vlečnou výbavu. Provaz má být třikrát delší největší hloubky, která má být prohledána. Člun má být řízen v rovných směrech sem tam, jako když se pole vláčí /nebo oře/, po prostoru, kde pohřešovaná osoba byla spatřena naposled, poněvadž je těžko posouditi vzdálenosti, veslujeme-li do kruhu. Osoba na zádi drží provaz pevně v ruce a druhou zkouší stále tah provazu nad vodou jako při lovení ryb na těžko. Jakmile zachytí hák předmět, muž vlekoucí provaz povolí, dokud se člun nevrátí na místo téměř přesně nad háky a pak zvedá vlek pomalu a pravidelně nad hladinu. Veslař snaží se udržeti člun přesně nad místem, poněvadž, není-li předmět zachycený hledaným, spustíme háky na téže místě a pokračujeme ve vleku. Způsob užívaný minolovkami ve světové válce, takže lana zatíženého mezi dvěma loděmi tak, aby drhlo dno a utrhlo miny, lze užití při hledání těl v místech s určitým druhem písčitého dna /jako je v jezeru Jiřího, stát New York/. Lano je opatřeno střídavě závažími a háky a může být tak zametena velká plocha. Ihned, jakmile je tělo vyneseno na povrch a do člunu, zavedeme umělé dýchání. Není neobvyklým, že osoby, objevené vlekem byly přivedeny k vědomí zavedením umělého dýchání tlakovou methodou.

Výcvik záchranného mužstva.

Člunové posádky vycvičí se dle požadavků pro zkoušku Červeného Kříže /u nás Plavecké asociace/ v ovládnutí člunu a ve vrhu záchranného pasu. Znají, jak uvázeti určité uzly pro svou práci. Zdůrazňuje se důležitost výcviku v zavedení umělého dýchání tlakovou methodou /Schäffer/.

Dvojice vyvoláváme před i po koupání i za výcviku ve vodě. Zapíská-li se, či zazvoní, dají se rozkazy a nepokračuje se, dokud se dvojice neodhlásí.

Instruktoři ve službě při své třídě začátečnicků, plavců pokročilých, plavců a záchranců, jakmile zazní zvon a rozkaz "Hledej druha" ihned počítají. Zdržuje to jen nepatrně a zesiluje pocit vzájemné zodpovědnosti ve dvojicích, bez níž se po určitém stupni výcviku nadá ani pokračovati. Základním pravidlem pro koupání budiž plavati vždy ve společnosti. Osamělé koupání často končí neštěstím. Zajímavým je sledovati vzájemný pokrok dvojic ve výcviku. Jsou zde vždy dva hlasy, volající o pomoc a dva páry očí, střezící se nebezpečí, jeden plavec, pomáhající druhému udržeti se nad vodou při křečích nebo náhlé nevolnosti na hluboké vodě. System je stejně důležitým, jak na mělké, tak hluboké vodě. Již se utopili lidé v hloubce sotva po prsa uprostřed špláchajícího se množství. Při našem systému jest oběť nehody ihned pohřešována a snadno nalezena věs, aby mohla být zachráněna.

Ačkoliv tento system nezbavuje dohlížejících odpovědnosti, ulehčuje jim práci a dává jim pocit bezpečí, že všichni ve dvojicích starají se sami o svou bezpečnost a naučí se v případě nutnosti buď pomoci jeden druhému, nebo alespoň zavolati o pomoc.

B E S E D A V P O D P A L U B Í

Jiří Wolker:

Námořník.

Tvé slzy jsou jako řetěz, ale přece musím odejít. Slyš.
 Venku moře vše, syčí, klokotá.
 Volá mě a já odejdu dnes v noci.
 Neobjíměj mě, neboť nechci odstrkovatí tvého teplého ramene.
 Na hladině zaleskla se již luna a příliv zalil syké pobřeží.
 Marrně rozděláváš plápolavý oheň v krbu. Nezdří mě ani vůně
 resedy, která kvetla po celou dobu naší lásky.
 Moře mě láká dachem slaných a kluzkých vln, které na svých
 hřebenec nosí pozdravy cizích zemí.
 Má loď zneklidněla již dlouhým pobytém v tvém tichém přístavě
 a provazy kotevní přehrnily.
 Odjedu dnes v noci.
 Neplač již, neboť tvé slzy, které ponešu v svém srdci jako
 nezaviněnou vinu, potopí svou tíhou moji loďku na tom nekonečném,
 neznámém, bouřlivém moři.

Jack:

Vzpomínky na 34-denní cestu po Vltavě Praha-Červená.

/Jak jsem nejlépe poznal Vltavu/.

Byla válka. Psal se 30. červen 1941. Hratka mladších, ba nejmladších vodáků s Braňkou v čelo připravovala se v KČT v Bráníku na cestu proti proudu Vltavy. Byl to východ z nouze, neboť tenkrát lodě po dráze nedopravovali. Opravdu, za chvíli opouštěla přístav KČT pod Ledárnami malá flotila, složená z jedné pramičky a jedné canoe. Všechny strasti války, pokud jsme je mohli jako chlápci tenkrát už cítit, zanikly v našem laskání pádly s vodou. Nebylo nejpříjemnější počasí. Ráno přelo a ještě teď, asi v devět hodin se honily na obloze těžké mraky a studený vítr dochral hladinu Vltavy. Přesto nám však bylo milo a krásně. U Chuchle jsme začali koníčkovat. Šlo se hezky a s nadějí, že brzy budeme venku, kde se nedívají na nás komíny továren, kde nejezdí po jedné straně stáda aut a po druhé serie vlaků. Lehce jsme přešli údolí Berounky a dostali se do t.zv. modřanské šlajсны. Štěstí nám však dnes nepřálo. Začínalo pršet. Báglata byly přikryty celtami a tak jsme mokli jen my. Nu co, ono to zas přejde. Ale nepřelo hned tak, začalo víc a víc a tak to šlo až do tuhého. Zastavili jsme proto ve výletní restauraci na pravém břehu před Zbraslaví. Většinou mlčky popíjejíce protáhla se tato chvíle na více než dvě hodiny. Končně. Opravdu končně déšť ustal. Ihned jsme pokračovali v cestě. Byla asi jedna hodina. Počasí se náhle obrátilo. Vysvitlo slunko a za chvíli bylo zase vodro, že jsme se svlékali. Úplný apríl. Ke všemu zlu nás předhonil parník, se kterým jsme měli zdolat Vranskou přehradu. Zklamání jsme se zastavili před touto překážkou, pro nás tak hnusnou překážkou, neboť ne jen že nám vadí v cestě, ale její příčinou je pak dlouhý, nezáživný olej až ke Štichovicím. A tu se zdálo, že štěstí se na nás přece usmálo. Přijížděl nový parník, mimořádný. Hladce jsme projeli, a oh kletě... začíná pršet znovu. Na štěstí ne dlouho a tak jsme se nadědvali. Jedeme dál. Celkem nudné, končně podjíždíme davešský most, zdravíme ústí Sázavy a přistáváme u ostrova sv. Kiliána. Přivítaly nás tři kačenky zdvižením hlav a divně, předivně si nás prohlížely. Když však viděly, že se chystáme zde utábořit, vstaly a svým kolébavým krokem se vzdálily. Neboť moudřejší ustoupí. Postavili jsme hned stany a začali vařit večeři. Dnes jsme již dái nejeli. Zdržení před Zbraslaví nás donutilo, abychom zůstali přes noc v Davli.

/pokračování/

Bimbo:

hlavní kapitán

N á m o ř n í k v á l k a .

/Dokončení/

5/ Strategické a taktické provedení.

A/ Anglie, jsou si vědoma, že britské loďstvo jest důležitým nervem války, který musí vydržeti až do konce a nesmí tudíž býti vystaven žádnému nebezpečí objevením se nových válečných vynálezů, odstranila většinu těžkých jednotek bi-

točních daleko na sever na Shetlandy, čímž uzavřela Severní moře na severu. Na jihu nechala pouze lehké části loďstva v Harwicku jako hlídky pro jihovýchodní Anglii a kanál. Část bitevních křižníků a lehkých křižníků posílala na zničení německého loďstva v Asii, které mohlo vážně poškodit prestiž Anglie v jejích koloniích. Tento boj přes obtížnost úkolu vykonalo anglické loďstvo dobře. Právě tak splnilo plně nařizenou ochranu přisunových cest. Invaso německá do Anglie se ukázala pouze jako planá hrozba bez přímého nebezpečí. Vlastní boj proti německému loďstvu nedopadl však nijak slavně. Anglie měla dvakrát možnost se utkat s protivníkem. Jednou strategií britského loďstva se podařilo vylákat loďstvo německých bitevních křižníků až k samým břehům Anglie a uzavřít mu cestu zpět daleko silnějším loďstvem. Ačkoliv se to podařilo pouze za značné oběti civilního obyvatelstva, které skoro úmyslně bylo bez ochrany vystaveno několika hodinovému bombardování německého loďstva, přece netaktickým manévrováním anglického loďstva a snad hlavně vinou nepříznivého počasí, podařilo se německému loďstvu z pasti již skoro uzavřené úplně beze strát uniknouti a vrátiti se bez poškození do svých mateřských přístavů. Po druhé se podařilo anglickému loďstvu, předstírajícíou přítomnost pouze bitevních křižníků, zaplésti jádro bitevního loďstva německého do většího boje. Anglické loďstvo díky výbornému taktickému vedení zavedlo Němce až přímo před ústí těžkých děl velkých bitevních lodí. Němci byli nuceni boj až noradi přijmouti, ale od tohoto momentu jedinou jejich snahou bylo boj přerušiti, až se jim to skutečně také podařilo. Byla to známá bitva u Skageraku. Vzhledem k značnému soustředění loďstev, byly konečné ztráty poměrně nepatrné a můžeme říci, že ztráty lodí v momentu skončení boje byly rovnocenné, ve skutečnosti však ztráty Angličanů byly větší, ačkoli bitvu vyhráli, protože některé poškozené lodě na vzdálené cestě do domácích přístavů se potopily, kdožto německé vzhledem ke krátkosti zpáteční cesty dojely všechny. Než samotné technické provedení bitvy jest daleko zajímavější sledovati úvahy velitelů loďstev. Angličané chtěli boj do konečného rozhodnutí z důvodů vnitropolitických. Němci si chtěli loďstvo ušetřiti ačkoliv pro něj neměli úkol. Angličané lepší strategií a taktikou si boj vynutili a chtěli bojovat do úplného zničení německého loďstva. Němci přijali boj, protože se domnívali, že bojují pouze s částí nepřátelského loďstva. V momentě, když zjistili, že jsou v boji s celým loďstvem, měli jedinou snahu boj přerušiti vymanévrováním taktickým ústupem. Angličané, do tohoto momentu houževnatě bojující, měli přejíti do konečných rozhodných fází boje, se však z obavy před německými ponorkami a Zepeliny stáhli a nabrali kurs do domácích přístavů, čímž umožnili německému loďstvu bezpečný únik z anglické přesily.

B/ Pro druhou světovou válku platí zde stejně první dvě věty odstavce A. Německé vedení vyslalo vedle ponorkového loďstva na rušení dopravních spojů svoje kapsony bitevní křižníky, proti kterým musela Anglie vytvořiti stejně mohutné loďe ba ještě větší vzhledem k modernosti německých lodí. Němci pracovali s těmito křižníky jednotlivě bez pomocných lodí a tím umožnili Angličanům poměrně brzké jejich zničení. V taktice použití bitevních křižníků byli Němci příliš primitivní, ač samo studium historie námořních válek jim dávalo možnost taktičtějšího použití křižníků. Na evropských mořích jest se nutno ještě zmíniti o částečném zničení italského loďstva, které bylo umožněno hlavně zásluhou důmyslného vynálezu radaru. Na asijských mořích dozvěděla se naše veřejnost o zničení části amerického loďstva v Pearl Harboure a zničení dvou moderních křižníků bitevních u východní Indie. Oboje zničení bylo provedeno leteckými útoky. Jiných přesnějších zpráv o námořních bojích americko-japonských není, ač jest fakt, že z původního mohutného loďstva japonského zůstalo jen několik málo jednotek. Přehlédneme-li však dnešní stav amerického loďstva zjistíme veliký a markantní vzrůst tonáže letadlových lodí a nosičů letadel, který nás nutí k závěru, že většina námořních bojů v této oblasti byla nejdříve rozhodnuta letectvy, a teprve v posledních závěrečných fázích jednotlivých námořních bitev docházelo k vlastnímu utkání válečných loďstev, které však pravděpodobně znamenalo již jen definitivní potopení lodí, bojově znehodnocených předchozím leteckým bombardováním.

K závěru jest nutno jen připomenouti, že bitva u Skageraku jest asi poslední námořní bitvou velkých válečných formací, které se utkaly v přímém boji mezi sebou za účelem zničení protivníka vlastními prostředky lodního materiálu. Tak známo provedení všech námořních bitev počínaje námořními boji Řeků ve starověku a konče výše jmenovanou bitvou u Skageraku. Strategie a technika v tomto velikém časovém rozsahu byly stejné a měnil se pouze technický materiál, který se zlepšoval s pokrokem věd a vynálezů. Poslední válka již změnila způsob námořních bojů zavedením třetí dimenze t.j. letectva. V příštích válkách, které budou tak jako je lidstvo, začnou námořní bitvy na vzdálenosti několika set kilometrů, když válečná loďstva vyšlou proti sobě nejdříve mocné formace letecké, které si povozou s sebou na letadlových lodích. Tyto letecké formace budou míti za úkol ochromiti letecké síly nepřátelské a po splnění tohoto úkolu zničiti námořní síly nepřátelské. Nebudou-li tyto úkoly sto-procentně splněny, zasáhne do boje teprve vlastní námořní loďstvo, aby dokončilo zničení protivníka a tím ovládlo moře a nadvládou na moři si zajistilo předpoklady ke konečnému celkovému vítězství. Ovládnutí světových námořních spojů bylo a dosud jest rozhodujícím předpokladem pro životnost bojujících národů, neboť jim zajišťuje dovoz všech surovin a oventuelně i hotových tovarů důležitých pro vedení války. Letadlové lodě představují tudíž jednak ofensivní prostředky ku zničení protivníka, jednak defenzivní prostředky t.j. dopravní obrana dopravních lodí obchodních, vezoucích válečný materiál do domácích přístavů. Lze ovšem předpo-

kládati, že ani forma dnešních létadlových lodí není konečná a že vzhledem k úžasnému a pronikavému pokroku nastane moment nebezpečí pro tato lodní monstra tak jak nyní ve své formě jsou a že jistě nastane chvíle, kdy bude nutno uvažovati o ukrytí těchto lodí pod vodou ve formě létadlových lodí ponorkových.

V krátkém období cirká 35 let, které jsem se zde pokusil zcela krátce a v hrubých rysech popsatí vidí- to důležité změny, které nastaly ve způsobu námořního válčení a které ještě v budoucnu nastanou. Ke konci jen ochci opět připomenouti ať způsob a technika námořního boje je jakákoliv, hlavním nositelem byl vždy a opět vždy bude námořník, tak jak jej nosíte ve svých srdcích a myslích, moderní rytíř bez bázně a hany.

Námořní dějiny.

Přeložil Dr. Janomír Fort

III.

/Pokračování/

A nyní plujeme z teplých a slavných vod jižních krajů k severním, modrým a rozbouraným vodám sever- ských břehů Evropa, k vodám onoho modrého ramene Oceánu, do Baltického moře. Jeho břehy obývali lidé širo- kých plecí, červených lící a vlasů barvy lnu. Osuivoi mystikové modrých očí zpívali své ságy, v nichž vyprá- vili o velkých činech svých hrdinů a odvážných plavců, kteří odešli do věčného nebe, zvaného Valhala. V chladném severním podnebí se doslova rvali s mořem o svůj život. Byli to lidé bouřliví, lupiči, pili silné lihoviny a jedli náruživě maso a ryby. Mnozí z nich strávili celý život v bezstarostném zaměstnání na moři na svých dlouhých lodích, známých jako lodi Vikingů. Přepadávali bezbranné pobřeží, ležící od nich jižním směrem a vraždili i loupili, jak to nejlépe dovedli. Ale tito silní lidé nebyli zlého srdce. Nepoznali nic lepšího; bylo jim to prostě druhem lovu, který si oblíbili a v němž vynikali.

Velký počet těchto obyvatel se usadil v krajinách dále na jih. Anglosasové za vedení krále Alfreda byli přinuceni bránit svůj ostrov proti nájezdu Dánů a založili pak námořní moc, do níž byly pojaty ostrovy, osídle- né původně Vikingy. Tito zdatní a odvážní Seveňané se pouštěli daleko za moře až k Novému světu. Leif Erickson, Leif, syn Ericka - Peanco šli Erik Rudý vydal se v roce 994 na cestu objevů s posádkou 35 mužů.

Leif Erickson objevil pravděpodobně nynější Newfoundland, přistál v lesnaté zemi, známé dnes jako Nova Scotia, plul dále k jihu ke břehům Massachusettsu a ostrova Rhodu, který nazval Vinland. Staré kamenná věž v Newportu a nalezená kostra s výzbrojí v hrctce vydávají svědectví o dávných dobrodružstvích. Byli to otužilí mužové, plavící se po studených mořích v otovžené lodi; když vanul příznivý vítr, napjali širokou plachtu na jediném stěžni, zasazeném uprostřed lodi. Udržovali směr podle hvězd a slunce, jejich oblekem byly z drátu spletené košile a za zbraň sloužily krátké meče, luky, šipy a kopí. Na hlavě nosili okřídlené helmy z drátě- ného pletiva, štíty a velké rohy.

Normani neboli Vikingové objevili Island a Gronsko a pak se pustili na velkou výpravu do Ameriky skoro pětset roků před historickou plavbou Kolumbovou. Ale svět nebyl tehdy ještě známý pro jejich objevy. Dějinné události se uchovávaly v paměti ságy a přecházely s jedné generace na druhou v ústním podání, až konečně byly zapsány. Normani žili na chladném severu, daleko od velkých událostí středověkých, od náboženského ru- chu, podnícených křižáckými výpravami a od počínajícího kvasení vědy, takže jejich objevy upadly záhy v zapo- merutí.

IV.

Dějiny moří by nebyly úplné, kdyby neobehovaly zmínky o velkém cestovateli, snad největším všech dob, který se vydal na daleké cesty a vrátil se po dvaceti letech do Benátek. Pověst o jeho podivuhodných příbě- zích se tak rozšířila, že se jeden z nich dostal i do arabských pohádek Tisíc a jedna noc, jako pohádka o plavci Sinbadovi. Tento veliký cestovatel a plavec byl Benáťan jménem Marco Polo.

Velká jeho cesta se konala v posledních letech třináctého století. Marco Polo byl velkým oblíbencem Kublai Khana, čínského císaře, jemuž sloužil mnoho let jako jeden z jeho důvěrných rádců v Pekingu. Byl prv- ní Evropan, který slyšel o ostrově Cipango ve východních mořích, známém dnes jako Japonsko. Kublai Khan se s nezdarem pokusil přemoci Cipango v roce 1294 a Marco Polo po dvacetiletém pobytu v Číně se připravil k ná- vratu, který je sám o sobě velkou událostí. Navrátil zpět zásoby velkého bohatství z dálného východu, Číny a Japonského ostrova i z pobřeží Bornea, Jávy, Sumatry a báječné Indie.

Ohromným bohatstvím Marka Pola bylo zaviněno, že se mu dostalo jména Milion; podle starých zápisů be- nátské republiky byl nazýván Messer Marco Milione. Že Marco Polo obrátil pozornost světa k dálnému východu je již samo o sobě znamenitým příspěvkem k pokroku lidstva na moři. Dovození čínského námořního kompasu se též připisuje tomuto velikému obchodnímu plavci. Každým způsobem Marco Polo již znal jeho používání. Byl ve- litelem lodí a vyznal se dobře ve všech podrobnostech mořeplavby, tehdy známých.

Námořní kompas je velkou událostí na mořích v roce 1,300 a znamená počátek vědeckých základů mořeplavectví a kartografie. Horliví zeměpisci kreslili mapy moří zaznamenávající každý sebemenší údaj, o němž se dověděli, a cestovatelé ve vzdálených končinách se ujímali odpovědi na tehdejší námánavou otázku, jak vypadá okraj světa, neboť velká většina lidí si tenkrát představovala, že země je plochá.

Kolem roku 1330 byla jedna francouzská loď hnána od afrického pobřeží hartmattanem, horkou tebouí sa-harskou, a v prachu, kterým byl vzduch přesyacen, a v mlhách se dostala na západ až k dnešním ostrovům Kanárským, které byly známé našim předkům jako Ostrovy blaženosti, opředené bájemi. Kdysi se mělo za to, že ostrovy ty byly v dávných časech částí zaniklého kontinentu Atlantidy, legendární země, která se propadla do moře.

Trivaria neboli ostrov Sněžný, jak jej naši předkové nazývali, je dnešním Teneriffem, na němž se zvedá bílý vrchol do výše dvanácti tisíc stop z moře; Canaria neboli Psí ostrov je také součástí dnešních Kanárských ostrovů, takže náš známý žlutý zpěvák převzal své jméno po psech. Tento náhodný objev upoutal lidskou mysl a byl podnětem k dalším výzkumným plavbám na tajemném, neznámém moři.

Sto let po znovuobjevení Kanárských ostrovů se narodil roku 1435 v Janově hoch Krištof Kolumbus, neboli Columbo, jak se píše italsky. Byl nejstarším ze čtyř dětí a již jako velmi mladý se učil čtení, psaní, grammatice a aritmetice i základům kreslení. Projevoval záhy lásku k moři a zálibu v zeměpisu. Jeho otec byl moudrý muž, který pozoroval hochovy vlohy a vynasnažil se, aby mu dal patřičné vzdělání pro život námořní. Hoch byl poslán na universitu do Pavie, kde studoval geometrii, zeměpis, astronomii a mořeplavectví. Naučil se také latinskému jazyku, který byl v oněch dobách dorozumívací řečí mezi učenými a též jazykem vyučovací.

Narození a časné školení Kolumbove spadá právě do doby, kdy celý svět byl v kvasu; a byl to tehdy malý svět. Velký plavec princ Portugalský, princ Jindřich Plavec, založil první námořní akademii v Sagres v posvátném pohorí starých Římanů, východně od nynějšího mysu Sv. Vincanta. Vyhýbaje se nejvyšším poutám, uchýlil se do ústraní s nejučenějšími muži své doby a dal se do studia zeměpisných problémů. Dvacet pět let svého života věnoval princ Jindřich námořní vědě a zemřel v Sagres roku 1460, kdy Kolumbus jako mladý námořník se věnoval plavbám ve Středozezemním moři, kde se hrdině účastnil válečných tažení a někdy zase obchodních cest. Výsledkem práce prince Jindřicha Plavce byla řada skvělých námořních výprav, jež většinou směřovaly prakticky ke zjištění rozlohy a hranic známé již africké povniny. Díky námořnímu kompasu a dokonalejším metodám přesného zeměřování vzdáleností, jakož i znalostem písma, jež se počalo rozšiřovati, byly nám konečně zachovány správné údaje těchto námořních podniků. Byl objeven ostrov Madeira, zelený to ráj západních moří. Námořník Gilianes navštívil v roce 1433 dvakrát mys Bojador a tím navždy vyvrátil tehdy panující divokou pověst, že člověk z černé, jakmile překročí jižní pásmo. Bojador leží 26 stupňů severní šířky, ale lidé neměli tenkrát ještě představu o tom, co je rovník.

/Pokračování příště/

Kapitánská pošta, měsíčník pro teorii a praxi skautského vodáctví. Vydává HKVS Junáka, ústředí skautské výchovy v Praze. Řídí Zdeněk Hájek s redakčním kruhem. - Redakce v Praze II. Havlíčkovo nám. 28. telefon 212-03. Administrace v Praze II. Štěpánská ul. palác "Lucerna", Junácké edice. Rozmnožuje R o t a n .